

Kérdésfeltevéseket csak akkor küldünk vissza, ha hiányt mutatunk. Kérdéseket hat héttől tovább nem fogadjuk.

Szerkesztő: **Dr. Szász Zoltán**
VII., Befejező utca 47.

A NŐ ÉS A TÁRSADALOM

A FEMINISTÁK EGYESÜLETE
ÉS A NŐTISZTVISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE
HIVATALOS KÖZLÖNYE

Cikkeket csak a szerkesztő engedélyével, ispenk egyéb tartalmát A NŐ és a társadalom megnevezése mellett szabad átvenni.

Kiadóhivatal: **Andrássy utca 85.**
Telefon 80-78.

TARTALOM: Szász Zoltán: A feminizmus és a kiváló nők. – Felicitas Büchner: A nemzetközi abolícionista federáció. – Szenczy Margit: A posta, távírda és távbeszélő női alkalmazottai. – Undi S. Mariska: Női ruházat. – Glosszák. – Pataj Sándor dr.: Igazolás. – Gyermektörvényszék. – Szemle. – Irodalom. – Franziska Mann-B e r l i n: Hogyan vészett el Egon számára a jó Isten. – Szerkesztő üzenetei. – A Feministák Egyesületének hivatalos közleményei. – A Nőtisztviselek Országos Egyesületének hivatalos közleményei.

Nem tudtam! Azok az egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja „A Nő és a Társadalom” kéri az olvasókat, hogy a hivatalos részben hirdetett előadásokat és összejövetelek programját pontosabban figyeljék meg. A tagok nem jegyzik elő az őket érdeklő ügyeket és egy-egy elmulasztott előadás után „Nem is tudtuk!” kijelentéssel az egyesületekre hártják át a felelősséget.

A dán parlament január 10-én megszavazta a nők aktív és passzív községi választójogát.

Mme Nelly Roussel előadásától bővebbet a feministák egyesületének hivatalos rovata közöl.

A FEMINIZMUS ÉS A KIVÁLÓ NŐK.

Írta: SZÁSZ ZOLTÁN.

Jászai Mari cikke a „Nő és a Társadalom” egyik legutolsó számában s Glücklich Vilma ahhoz fűzött megjegyzései megint elmém előterébe vontak egy kérdést, mely a nőfelszabadítás fejlődésével foglalkozót úgyis többé-kevésbé mindig érdekli: a feminizmus által hirdetett és előkészített jövőbeli nő-típus s a mai kiváló nők viszonyát egymáshoz. A felületes szemlélőt kétségtelenül nemcsak meglepheti, de a feminizmus elveinek helyeslésében némileg meg is ingathatja az a tény, hogy sok. kétségtelenül kiváló nő hidegen vagy közönyösen áll ezekkel az elvekkel szemben. Hisz így bölcselkedik a nyárspolgár: ezek a nők nemük díszei,

leginkább képesek és leginkább hivatottak a női nem számára üdvös társadalmi viszonyok megítélésére és kivívására, ha ezek tehát oly nagy számmal kívül maradnak a feminista táboron, akkor valószínűleg ez a tábor nem a követelmények és nem a célravezető tábora.

Elteltek attól a kételytől, mely igen sok, ma kiváló nő számba menő hölgy értékességével szemben jogos, és elfogadva azt, hogy ez a sok antifeminista vagy feminizmussal nem törődő híres hölgy, valóban nemének díszé és virága, még mindig nem áll meg a felszínes nyárspolgár ama vélekedése, hogy valószínűleg ezeknek a nagyságoknak s nem a feminizmusnak van igazuk.

A dolog ugyanis úgy áll, hogy a legtöbb kiváló nő a mai társadalmi feltételeknek hódolva, előtűnik meghajolva vagy pláne a hozzájuk való alkalmazkodásra hivatottan születvén, lett azzá, ami. Amiként az egész mai nőnemnek, akként a belőle kiemelkedő csúcsainak is erősen nemi jellege van. A polgári pályák, főleg a szellemiek megnyitása a nők számára még új dolog s nem is tökéletes. Ezek a pályák termettek ugyan már is egy csomó kiváló nőt, de a közfelfogás nem a néhány évtized, hanem a néhány évszázad ki valóság-teremtését veszi s ennek alapján ítél és nyújtja csodálatát. Az elmúlt századok, sőt majdnem az egész tizenkilencedik század kiváló női pedig mind a trón, a szalon, a színpad, meg legfeljebb még a költő-női íróasztal kiválóságai voltak: tehát csupa oly foglalkozást űztek, melyek a nő nemi lényének egyik vagy másik facetté-jét csillogtatták. Agrippina vagy Messalina bujaságát, Mária Terézia vagy Viktória királynő család anyai tündöklését egyaránt kiemelik a történetírók, mivel tudják, hogy ez legalább is annyira érdekli az olvasókat, mint

Nero anyjának meg Mária Teréziának állítólag szintén igen jelentős államvezetési bölcsesége. Pedig ezek a nők születésüknél, helyzetüknél fogva egy oly működési körben éltek, melynek a nemhez semmi köze. Ha már most a közfelfogás a királynékban is a kokottot vagy szülőt előszeretettel appreciálja, akkor hogyan látná azokban is csak a nemi lényt, akikben tényleg nincs is más, mint a nemiségnek valami durván egyszerű vagy raffináltan átfinomított érvényesülése. A híres nők közt továbbá óriási számban szerepelnek a színésznők és courtesánok s ez nagyon sokat mond. Tényleg, a múltbeli és a mai társadalmi viszonyok mellett is a férjhezmenés mellett igazán csak a színésznői pálya jöhetett még úgynevezett műveltebb polgári nő számára élethivatásként számba. A kokottság, mely úgy viszonylik a színésznőséghez, mint egy lejtő alsó része a felsőhöz s nincs töle markáns határvonalakkal elválasztva, szintén igen keresett foglalkozás volt s egész mai napig nők számára majdnem egyedüli formája a társadalmi kapillaritásnak. Hogy a prostitúció, de sőt a színésznőség meglehetősen nemi színezetű foglalkozás, ezt nem kell magyarázni. Ez a csoportja a kiváló nőknek tehát érthető módon nem feminista. Talán kell magyarázni, de nem nehéz, azt, hogy a költőnőség, mely Sapphotól kezdve Ada Negriig sok nő nevét tette ismertté, szintén a nemiség enyhe parfümjével van körülvéve. A legtöbb írónő, az úgynevezett szépirodalom hősnője volt, a belletrisztikának pedig legalább héttizedrésze a szellemis ügyeivel foglalkozik. Sőt hozzá kell vennünk azt, hogy egy csomó szépíró azáltal lett ismert, elismert, kinyomtatott írónővé, hogy nemi sajátosságait nem rejtette véka alá.

Igaz, mint a számos régebbi női pályák közt leginkább szellemi, az irónőség vonzott és főleg egyre több olyan nőt vonz is, akik tényleg csak szellemi képességeikkel küzdenek az elismerésért. Együtt jár ez a növekedés a női nem kilépésével a szellemi pályákra, tudományok és szociális tevékenység terére, ahol persze a testi egyén nem olyan döntő tényező, mint a feleség, a színésznő, a kokott vagy akár a sajátosan szépíró költőnő érvényesülési feltételeinek világában.

De mondhatná valaki: vannak még kiváló nők, a szalonok, a jótékonyok, az egyesületek, a kórházak, a családi élet és a gyermekevelés többé-kevésbé névtelen hősnői, akik a legkritikább esetben hajlanak a feminizmus tanai felé, ezek csaknem annak a rettenetes nemi jellegnek köszönhetik szociális helyzetüket, aminek erős kifejelettségét a nőn a feminizmus annyira kárhoztat. Nos, ami ezeket a nőtipusokat illeti, konstatalható, hogy részben ezek is direkt nemi sajátosságaiknak köszönhetik szociális helyzetüket, egészben pedig egész gondolkodásuknál fogva

bele vannak nevelve a polgári osztály antifeminista eszmevilágába, tehát tudatlanságból antifeministák. A szalonok hősnőinek, a mondain nőknek gyakori ellenszenve a feminizmus szemben érthető. Ezek igen gyakran vérbeli kokottok s igen jól érzik magukat a férjük által teremtett csillogó, munkament életben s udvarlói izgató bók-léghelyiségben vagy pedig egyszerűleg szellemileg lusták és nyájállatszerűek ahhoz, hogy a nevelésük által nyert fölfogástól eltérjenek. Megjegyzem, hogy épen ezek közt a jómódú, szép mondain nők közt is van nem egy, aki üresnek érzi látszólag tömörked élvezettel eltöltött életét s vágyik valami komoly, értelmes munka és mélyreható szellemi műveltség után, tehát tudattalanul feminista. A mindenféle felekezeti vagy másféle című nőegyletek kiválóságai egyénileg szintén végezhetnek igen derék munkát, de gondolkodásukat illetőleg föltétlenül maradiak. A régi stílusú nőt istenítő gondolkodásúak. A családanya pedig, bár egyéni, gyermekeihez és férjéhez való viszonyában a derékség mintaképe is legyen, szintén egy kifejezetten nemi lény, azaz élettani és nem-szellemi, tehát alsórendű típus.

A mai kiváló nők eme egész vonalon látható nemi jellege mellett nagy ellensége még a nemi jelleg megszüntetését célzó feminizmus elterjedésének a szociológiai műveltség teljes hiánya a mai társadalomban. A nő-felszabadítás a gyakorlati szociológia körébe tartozik, helyességének megértéséhez társadalomtudományi átlátások szükségesegek. A mai általános műveltség, főleg pedig a hivatalos, ezt a tudományszakot pedig, mint valami ördögi tant perhorreszkálja. A női műveltség pedig különösen. A nőt még mindig az odaliszk és a házi mindenes egy vegyülékének, illetve vagy amannak vagy emennek képzik ki. Vagy egy tisztán művészi és szépirodalmi emóciókkal tömött precieuse ridicule-lé vagy egy orránál tovább nem látó háztartási géppé nevelik. A feministaság pedig a társadalmi jelenségek gyakran nagyon is rideg, józan, egyáltalában nem költői összefüggéseinek megértését, tehát egy a felsőbb leányiskolákban, sőt a leánygimnáziumokban is teljesen idegen szellemi világ ismeretét tételezi fel. Megkíván továbbá egy magasabbrendű, távolbalató s a nagy számokkal, tömegjelenségekkel dolgozó eszmei hajlandóságot, amit a „Hogyan megyek férjhez” kényszerképzettől zaklatott leány vagy a „Hogyan jövök ki a konyhapénzzel” gondjától kínzott háziasszony nem ért meg.

Bármilyen kiáltó szükségként tünteti is fel tehát a mai nők szociális helyzete és szellemi műveltsége a feminizmust, mégis épen ez az, ami megmagyarázza azt, hogy ezeknek a nőknek öntudatában az új tan nem hódít azzal a gyorsasággal, amelyet helyessége és üdvössége

megérdemelne. Mivel pedig a legtöbb mai és múltbeli kiváló nő nem volt nemének valami fejlettebb terméke, hanem csak jellegzetesebb képviselője, tehát érthető, hogy ezek szintén nem teljes számban fogadják el az új tant, mely nagyságukat bizony gyakran nem szentesítené s melyet teljes mélységeivel meg sem értenek. Mindez azonban nem ingatja meg a feminizmus igazságát. A nőket fel kell szabaddítani, a nők, sőt a kiváló nők ellenére is.

A NEMZETKÖZI ABOLÍCIONISTA FEDERÁCIÓ.

Írta: FELICITAS BUCHNER-GENF.

Az antialkoholista-, a nő- és a munkásmozgalomhoz hasonlóan az abolíció is kezdete óta gúnyral, bizalmatlansággal, rideg visszautasítással találkozott épen azon körök-nél, melyek elsősorban hivatottak lennének céljainak megértésére és munkája előmozdítására. Mindazonáltal, áthidalhatatlannak látszó akadályok, óriási nehézségek ellen küzdve, vergődve, az abolíció ma már mégis odáig jutott, hogy hatalmas kultúrtényező, eleven hajtóerő a kultúrmozgalmak sorában.

Ennek a mozgalomnak elsősorban azt köszönhetjük, hogy szükségessé tette a prostitúciónak szigorúan tudományos tanulmányozását, okainak, veszedelmes hatásainak erkölcsi, társadalmi, gazdasági és higiénikus téren.

Az abolíciónak köszönhetjük azt a belátást, hogy a prostitúciót kísérő veszedelmes tüneteket, csak igazi és végső okainak leküzdésével lehet hathatósan korlátozni; azt a belátást, hogy a prostitúció egy rendkívüli súlyos, a mai társadalmi rendből eredő, eddig nem is sejtett óriási kiterjedésű szervezeti baj, melyet megszüntetni, gyógyítani nem külső mechanikus rendszabályok által lehet, mint amilyenek a rendőri felügyelet és büntető törvénykezés, hanem lassan, lassan kibebíteni, eltüntetni gazdasági, nevelési mélyreható reformok által.

Azon téves erkölcsi felfogásban, melyet kettős morálnak neveznek, ismerik fel az abolícionisták az okát annak a fogalomzavarnak és bizonytalanságnak, amely a nemi életet érintő kérdésekben megnyilvánul. Az a b o l í c i o n i s t á k egységes nemi-erkölcsi elvet állítanak fel, mely mind a két nemre egyaránt kötelező; amely a férfi felelősségét is megállapítja minden nemi vonatkozásban és követeli ezen elv következetes keresztülvitelét.

Ebből kifolyólag követelik mindazon intézmények megszüntetését, melyek a népben s az ifjúságban azt a téves hitet keltik, hogy a vásárolható, vagy a házasság előtti nemi élvezet a férfi társadalom elvitathatlan szükséglete és joga, amelyek úgy tüntetik fel a dolgot, mint ha az államnak joga volna emberi lényeket portékává bélyegezni, állítólag közegészségi szempontból.

Az abolícionisták tehát elsősorban követelik a nyilvános és titkos bordélyházak elnyomatását és a prostitúció sza-

bályozásának megszüntetését. Ezek olyan intézmények, melyek legnagyobb mértékben alkalmasak arra, hogy az erkölcstelenség üzemét a hatósági engedély által a népesség szemében szükséges, jogosult, sőt hasznos berendezésnek tüntessék fel. Ők azt állítják, hogy az állam az igazi erkölcsiség alapját, az önfelelősséget megrendíti és kikapcsolja azáltal, hogy a férfinak az erkölcstelen nemi közlekedésben biztonságot igyekszik szerezni, a másik nem elnyomatása és portékává alacsonyítása segítségével.

Az abolícionisták felfogása szerint modern kultúr-állam méltóságával nem férnek meg olyan intézmények, mint a reglementázás, kazernálás és a bordélyok, amelyek egyenesen kihívják a nő nemi kizsákmányolására, a éretlen gyermekek megrontására; az alávaló léánykereskedést vagy egyenesen, vagy közvetett módon előmozdítják és ezáltal léányok ezreit évente a ledér életmódba, kikerülhetetlen utálatos betegségekbe, korai halálba döntenek. A jogállamban a megvetett női páriák kasztja él, felelté egy felelőség nélküli rendőri uralom áll, mely csak az erkölcsi halál, vagy az éhenhalás között enged választást. Ezen intézmények a monogamikus államban oly nemi anarchiának kedveznek, amellyel összehasonlítva, a rendszeres polygamia és polyandria a nemi élet ideális formáinak nevezhető.

Az abolícionisták azt kívánják a tudomány férfaitól, hogy a nemi betegségek kiterjedése ellen, más, hatásosabb, kultúrállamhoz méltóbb küzdelmet indítsanak.

Az abolícionisták a prostitúcióban nemcsak a női, hanem a férfi egyéniségének legmélyebb lealacsonyítását látják; de büntető törvény által üldözendő ténynek nem ismerik el. Lelkiismereti szabadságot követelnek az erkölcs terén, úgy mint a vallás terén. Nem ismerhetik el azt, hogy a prostitúció egyoldalú nőt megtevédezés volna, hanem férfi és nő által közösen elkövetett megrovandó cselekményt látnak benne, mely a férfi hozzájárulása nélkül létre sem jöhetne. Elvetik tehát az üzemszerű női prostitúció megbüntetését, mint az egységes morállal ellenkezésben álló tény.

Szerintük az állami beavatkozás nemi-erkölcsi téren a következő pontokra korlátozandó:

Megbüntetendő mind a két nembeli kiskorú egyénekkel, vagy kiskorúaknak tekintendő (beszámíthatlanok, eszméletlenküliek) egyénekekkel szemben elkövetett vagy megkísérelt erőszakosság.

Megbüntetendő az erkölcstelenség elkövetése vagy megkísérlése, erőszak vagy csel útján mindkét nembeli bármily korú egyénekekkel szemben, továbbá a közbotrányt okozó viselkedés, a kicsapongásra való nyilvános csábítás és a kerítés azon megnyilvánulásaiban, melyeket konstataálni lehet, a nélkül, hogy ezáltal az önkénynek tér nyitassák, vagy kerülő úton a reglementázás rendszerét újra behozhassák.

Mindezen rendszabályok férfiakra és nőkre egyaránt alkalmazandók.

Különös súlyt fektetnek az abolícionisták egy rendszabályra, mely szerint azok, kik a közvetítőket fizetik és

üzemükből hasznot háznak, mint felbújtók és bűntársak büntetés alá esessenek.

Ezenkívül megköveteli az abolíció az ifjúság elcsábításának szigorúbb büntetését és a védelmi kor felemelését a 18-ik évre. Követeli azon határozatnak eltörlését, mely szerint csak a 16-ik éven aluli „ártatlan” leány elcsábítását büntetik, mert ez tág utat nyit a beszámíthatatlan gyermekekkel való nemi visszaélésnek. Továbbá kiskorúak prostitúálásának elnyomását, nevelési, gondoskodó és óvó rendszabályok által, mint a milyenek: gyámnők, árva- és szegénygondozó nők alkalmazása, korai felvilágosítás, stb.

Egészségügyi téren, tekintve a veneriás betegségek óriási veszedelmét, az abolícionista mindazon határozatok eltörlését követelik, amelyek betegpénztáraknál, kórházakban a nemi betegek hátrányára hozattak, számos poliklinika létesítését. A teljesen vagyontalanok diszkrét gyógyítását kívánják, továbbá a nép, de különösen az anyák és a serdülő ifjúság méltó és helyes felvilágosítását a természetes nemi élet fenséges és rendíthetetlen törvényeiről és arról, hogy mily vészes hatású e törvények megszegése az egyénre, a családra és a nemzetre nézve.

Továbbá azt kívánják, hogy a betegségélyre való biztosítás kötelezettsége kiterjesztessék mindazon személyekre, kiknek jövedelme a 3000 koronát nem haladja meg. Határozottan elvetik a biztosítás kötelezettségének kiterjesztését csak bizonyos hivatásokra, melyeknek hozzátartozói könnyen esnek a prostitúció áldozatául, mert ez ezen hivatások tisztességes tagjaira nézve sértést involválna, amellet pedig gyakorlatban hatástalan volna. Sürgetik a lakásviszonyok radikális reformját, a szegény néposztályok társadalmi és gazdasági helyzetének emelését; megkövetelik az egyesületi és gyülekezési szabadságot a nők számára is mindazokban az országokban, ahol a nők ki vannak zárva az egyesülési jogból, és a munkásnők szervezkedését.

Az abolícionista lankadatlan, fáradhatatlan munkával a következőket akarják elérni. Igazságot mindenki számára, egyenlőséget a törvény előtt személyre és nemre való tekintet nélkül, állami védelmet a kiskorúak és gyöngék számára az erőszakoskodók jogosulatlan túlkapásai ellen, tiszteletet az emberi egyéniséggel és tiszteletet az emberiség anyjával: a nővel szemben. Az abolícionista forrongó, ingadozó időnkben szilárdan és lelkesedéssel egy cél felé törekednek, melyet tántoríthatlanul szem előtt tartanak; minden személyes érdek, személyes ambíció, minden párt- vagy felekezeti civódás kizárásával csendes egyetértésben és türelemmel dolgoznak ezen cél elérésén.

Fourrier tanár gúnyolódva és mégis helyesen azt mondja róluk, hogy hitük hegyeket mozdít ki helyükből.

Az abolíció gondolatjának első bajnokai: Mrs. Jos. Butler és férje Kan. Butler, James Stuart tanár, William Stead Angolországban, M. de Pressensé, M. Yves Guyot, M. Louis Comte, Mme de Morsier Franciaországban, M. Ainé Humbert Svájcban, Giuseppe Nathan Olaszországban, Guillaume-Schack grófnő Németországban, gúnytól, rágalomtól, tettelegességek elszenvetésétől, életveszélytől, börtöntől, száműzetéstől vissza nem riadva, ügyük végleges győzelmébe szilárd és rendíthetetlen hitüket mindig megőrizték és ezt az erős meggyőződést és lelkesedést eddig minden munkatársukba is átvitték.

Az abolíció gondolata egyik kultúrállamot a másik után hódítja meg, sorra ledőlnek a reglementáció falai. A nemzetközi abolícionista federáció (központi irodája Genfben van) sikerről sikerre halad súlyos munkája útján. A Magyarországi Nőegyesületek Szövetsége és a Feministák Egyesülete képviselik Magyarországot a nemzetközi federációban.

Fordította: Sz. S.-né.

A POSTA, TÁVÍRDA ÉS TÁVBESZÉLŐ NŐI ALKALMAZOTTAI

Írta: SZENCZY MARGIT.

(Befejezés.)

A postamesteri karban is, a jövedelmezőbb postamesterségeket a férfiaknak tartják fenn.

Mindezen visszaesések teljes szervezetlenségünknek súlyos de indokolt következményei.

Ha néha fel is emelkedtünk egy-egy memorandum magaslatáig sohasem kíséreltük meg mindnyájunk érdekeit magunkévá tenni közös céljainkért, mindnyájunk munkáját egyesíteni.

Pótolnunk kell mulasztásunkat. Óriási alapvető munkával tartozunk nem csak magunknak de az utánunk következőknek is. Dolgozunk kell az egyöntetű kiképzés, a kinevezések és a nyugdíjügy igazságos rendezésén a IX-ik díjosztály és fokozatosan magasabb képzettséggel magasabb munkakörök megnyitásán és küzdenünk az olyan törekvések ellen, melyek haladásunkat s így az intézet színvonalának emelkedését is gátolják. Nem csak a külföldön hol a szervezetség a női munka érvényesítése terén tetemes vívmányokat ért el, hanem nálunk is mind szélesebb az a kör, hol a nő nagyobb képzettséggel sikerrel érvényesülhet. Nekünk a posta távírda és telefon hivatalnokainak sem szabad visszamaradnunk.

Mindnyájunk összetartása legbiztosabb fegyver abban a küzdelemben, melyet egy ferde társadalmi felfogás, egy társadalmi és gazdasági igazságtalanság ellen kell indítanunk. S ebben a küzdelemben csak önmagunkra és a nőtársadalom segítségére számíthatunk. Meggyőződhetünk már róla, hogy a mi ügyeink férfikartársainknál csak másodrendű fontosságúak. De ha az egész tisztviselőnői kar, legyen kinevezett vagy napidíjas távbeszélő vagy gépiró szaknál alkalmazott postamester vagy kiadó, összetart közöl nagy gazdasági érdekeink megvédésére, a legszebb eredményeket remélhetjük.

A Nőtisztviselők Országos Egyesülete, – amely a magánirodákban alkalmazott kollégáink óriási számát egyesíti és nekik már tetemes előnyöket szerzett – programjában az állami tisztviselőnők érdekeinek védelme is bennfoglaltatik. Csatlakozzunk mindnyájan ehhez az egyesülethez, mely munkánkban erős erkölcsi támaszt biztosít számunkra. A tagdíj csekély

volta mellett – havonként 1 korona – rendkívül sok kézzel fogható előnyt is nyújt. Helyiségeiben személyes, a tagoknak díjtalanul járó hivatalos lapjával pedig vidéki kartársainkkal is állandó érintkezést tarthat fenn közöttünk. Tagjainak különböző kedvezményeket nyújt, oktató, szórakoztató előadásokat rendez, könyvtárt, olvasóhelyiséget tart fenn. Üdülőtelepén (a Balaton mellett) minden tag négy hétre ingyen lakást, fürdőt és mérsékelt árú ellátást élvezhet.

A posta, távirta és távbeszélő tisztviselőnk tömeges csatlakozása esetén, az egyesület külön postásosztályt létesítene, mely kizárólag ezen intézmény alkalmazottainak ügyeivel foglalkoznék. Esetleg postamesterek és kiadók között az állásközvetítés nehéz munkáját is vállalná.

Itt az ideje, hogy mint férfikartársaink egyenjogú munkástársai szolgáljuk intézményünket és velük együtt, nem egymás ellen, hanem egymás mellett munkálkodhassunk nemcsak intézményünk fejlődésén, hanem mindnyájunk helyzetének olyan fokra emelésén, amelyről boldogan és meglegedetten élvezhetjük életünket. Ha mi, az állam női alkalmazottai okulunk férfikartársaink: és a más pályán működő nők példáján, sietnünk kell a szervezkedéssel, mert minden percnyi késés boldogulásunk hátráltatását jelenti. Az összetartás varázserejével magunk vívhatjuk ki mindazokat az előnyöket, amelyekre szükségünk van.

A NŐI RUHÁZAT.*

Orvosok és művészek nyilatkozatai.

A ruházat minden korban és minden népnél nagy szerepet játszott. Formájában kifejezésre jutott az emberek vallásos meggyőződése; megjelölte foglalkozásukat, családi állapotukat, társadalmi állásukat; volt kor, ahol családi összeköttetéseiket is elárulta. Ma minderről szó sincs nálunk. Nincs törvény mely megszabná, milyen formára varrassuk a ruhánkat, se olyan, mely valamely szín hordását kötelezővé tenné. Van azonban egy, minden törvéynél jobban tisztelt hatalom, mely csipkés-tollas igájába hajtotta az egész művelt Nyugatot, sőt mindazokat a népeket, melyek műveltségük folytán Keletről is hozzánk húznak – és ez a félelmes hatalom a Divat.

Elsőpört az minden társadalmi korlátot, azáltal, hogy szívesen látja hódoltjai között a hercegnőt s a munkásleányt, a bétét s a matrónát, a doktornőt épügy, mint az irni nem tudó földmivesasszonyt. Nemcsak egyszer kívánja meg a hódolást: minden évszakfordulón új fejhajtást kíván alattvalóitól. A szivárvány összes színeiben tündökölnék jelvényei; s a legkülönbözőbb formájú köntösökbe burkolja rabszolgáit. Következetességet nem ismer; egyszer leomló-dús ujjak, földet-seprő uszály a jelszava, nem telik bele félesztendő, rövid, búbos ujjcsakkra, bokorugró szoknyára esketteti híveit. Néha nyomát

* Lásd lapunk okt. – januári számait.

sem lennének a törvényszerű csukódásnak a ruhák felhős dudorai, ráncai, betétei között; máskor gombot, csattot rak vállra, hátra, csipőre és szoknyaszélre, mintha megannyi nyílást kellene összetartania, bár ezek a valóságban nincsenek meg. – Sűrű szövetre borít csipkét, fátlyat? s könyökig szabja a prémes téli-ködmönkét. Egyszer kicsiny, kacér kalapot parancsol a nyári nap heve elől menekedni kívánó fejre, másszor széleskarimájú bársonykalapot rendel szél, hó és tél idején, s hogy teljesen alkalmatlan legyen, egy tucat kakas farkatollával teszi még repülősebbé. A legérzékenyebb dámának sincs szava vele szemben; van olyan akárhány, hogy nem lenne képes egy tolakodó legyet megölni, de Divat uralma alatt két róka gereznáját is hordja a vállán fejestől, farkostól...

De ez még mind nem elég. Leghűségesebb szolgálait, akik készek még a testüket is ízlése szerint formálni, külön számszámokkal tünteti ki. Akik szeretik a tyűk-szemeket s lelkesednek a görbe lábujjakért – szép, keskeny kicsi cipellőt kapnak. Magas, vágós gallért, akinek az eszével kell élnie: a férfiak és tudós, komoly nők, mert ez jól a fejbe szorítja a vért. Csinos fűzöt kap minden jó anya és fiatal leány, aki darázsderékről szó álmokat és így mindenki nagyon meg lehet elégedve...

Furcsa és érthetetlen, hogy ennek dacára akadt néhány nő, egypár orvostanár és tudós, akinek nem tetszett Divat mindeneket meghódító szeszélyes uralma és elégedetlenkedni kezdett. Megbírálás alá vették kedvenc öltözködésüket s napnál világosabban bebizonyították, hogy ezek a szorítós nyakak, feszes fűzők, harisnyakötők, kicsi cipellők és súlyos kalapok kiszámíthatatlan kárt okoznak az emberi testben. Hiába „szépek”. – Veszélybe sodorják a test épségét, mondják – én azt merném hozzátoldani: de még a leiekét is. Egy ilyen gyötrő ruhadarab képtelenné tesz bennünket a gondolkodásra, a higgadt megfontolásra s ha rövid ideig szerepel is arra, hogy a testben kárt tegyen – arra elég jut, hogy ingerültté tegyen és elvegye energiánkat, mellyel az élet apró küzdelmeit türelmesen kellene megvívunk. Legértékesebbünket: lelki egyensúlyunkat kezdi ki először minden célszerűtlen ruhadarab, amit hordunk. Elsőrangú fontos kérdés előtt állunk tehát, amikor a ruházat dolgában határozunk.

A Divat úgyszólván minden évszak kezdetén új elhatározást kívánt tőlünk s ezáltal szertelenül próbára tette idegeinket, egész lelkierőnket. Aki a „társaságiban élt, nem menekülhetett meg az elől, hogy heteket ne töltsön a divatárusnővel való tanácskozásban és a ruha-próbálásban. S mindez a fáradtság mást nem eredményezett, minthogy gazdagabb lett néhány ezerszer újra készült ruhával s kalappal, melyekért temérdek ellenértéket adott anyagiakban s szellemiekben egyaránt. Ha meggondoljuk, hogy hányan ismétlik ezt meg minden évszak megújulásával és hányan fecsérlik el pénzüket és idejüket ilyen haszontalanságra, elsomorodunk. Hiszen szó sincs róla, nem lehet az másképp, minthogy a nők nagyon is törődjenek külső megjelenésükkel. Fordítsanak komoly gondot arra, hogy mentői szebbek legyenek – de a szépség fogalmánál legyen magasabb igényük s ne elégedjenek meg a Divat tiszavirág szépségeivel.

Az emberi test maga a legnagyobb szépség, amit csak képzelni tudunk és nem ismerhetünk fontosabb dolgot kötelességül, minthogy ezt a szépséget óvjuk és ápoljuk. Adjunk neki módot természetes, nem túlfeszített mozgás által helyes kifejlésre s foglalkozunk szellemileg, mert semmisen szépíti és óvja az emberi testet jobban az elhervadástól és eltorzulástól, mint az, ha szellemileg is élünk.

Most, ami ennek a drágakőnek a foglalatát illeti, más szerep nem juthat neki, mint a foglalatnak: ki kell emelnie a drágakő szépségét. Minden ruhadarabot, amely a test épségét megbontani merné, feltétlenül el kell vetnünk tehát. A ruhának egyszerűen kíséernie kell a test szép vonalait s azzal – mert igaz alapon nyugszik – okvetlen megállja a kritikát esztétikai szempontból. A célszerűség még kettőt kíván: hogy védje az időjárás viszontagságaitól s hogy emellett ne rójjon túlságos súlyt reá.

Ennek a három követelésnek alig van ruha, mely jobban megfelelné, mint a reformruha. Két darabból áll: a felső zubbonyos részből, amely könnyű, lenge szöveteből készülhet s magából a köntösből, melynek szövete tömörebb anyag kell hogy legyen. Rendkívül célszerű, hogy ha a zubbony mosható anyag; tisztaság szempontjából nincs ruha, melyet hozzá lehet akkor hasonlítani. Nem szorít seholy; a ruha súlyát a váll tartja s mivel akkor igazán reformruha, ha szövete sohasem súlyos – a váll sem fog nagy terhet hordani. Nagy előnye az is, hogy az alaknak megfelelően szabhatjuk simulóbbra vagy bővebbre; karcsú alaknak szebb a feszesebb szabás, kistermetű nőknél, ha kissé kövérek, a laza forma. Nem emeli ki annyira soha a felesleget, mint egy teljesen odasimuló blúzos ruha s azáltal, hogy egy vonalban fut le válltól a földig, megnöveli az alakot. Blúzos noha mindig szerencsétlenül áll az ilyeneknek; sok tagolást csak magas alak tűr meg. Ha jó szabású a reformruha, gyönyörűen kíséri a test minden mozgását, festői ráncokat képez és kiemeli a női test legszebb vonalát, mely a hónaljtól a csípőig hajlik le s ezért minden művész vagy művészetkedvelő elismerését, becsülését vívja ki. Ha a reformruha alatt megfelelő szabású alsó ruházatot is hordunk, melynek szintén könnyűnek és melegnek kell lenni, akkor ideális ruhánk van. Nem feszélyez semmi munkánál, egész lelkünkkel abba feledkezhetünk, nem kíván frissítést, alakítást kívül szempontjából, mert sohasé divatos, de – mindig divatos.

Mindazok a nők, akik szellemileg kezdenek élni, lehetetlenség, hogy rabjai maradjanak a divatnak. Önkéntelenül, a szellemi felszabadulással párhuzamosan fejlődik bennük a vágy, hogy elszakadjanak mindentől – legyen az avult illemszabály, családi viszony, ruha vagy bármi egyéb, – ami őket szabad mozgásukban akadályozná. Az ilyen nők előtt a fűzős derék és minden, amit az lelki tekintetben maga után von – rémület és részvét tárgya. Van tehát a Divaton kívül más hatalom is, mely befolyást kezd gyakorolni a nők ruházatára. Ez a hatalom a felvilágosodott nők egyéni ízlése és igaz szépségre való vágya. Ez meri felvenni a harcot a Divat hatalmával, az ő kis gárdájuk megy küzdelemre saját nemük nagy, fel nem szabadult tömege ellen.

Ennek a két csapatnak nyílt sarca, nyílt győzelme

vagy veresége nem lesz soha. A kis gárda állni fog s a zászló alá, melyet az igazságért bontott, lassan, egyenként fog átszállingózni a nagy tábor mind több és több harcosa.

Jövetelük nem lesz szégyenteljes: magokkal vívták meg a harcot és bár legyőzettek – mégis győzők lettek.

UNDI S. MARISKA.

GLOSSZÁK.

Tisztességtelen választójog. Ezt a címet adja a szociáldemokrata párt minden olyan választójognak, amely nem jut általánosan és egyenlően minden férfinak. És tisztességesnek mondja az „általános egyenlő választójogot”, habár a nép, az összesség nagyobb fele: a nők ki vannak belőle zárva. A tisztességtelen milyen siralmas korlátai között mozog a magyar szociáldemokrata párt!

A naiv idegen. Egy szociális tanulmányokat végző külföldi a minap a belügyminisztériumban kereste a gyermekvédelmi ügyosztályt. Elküldték Verbóczy-utca 12. szám alá. Az idegen néma csodálkozással tipegett fel a primitív ház ócska, kitaposott lépcsőjén. Fejcsóválva szemlélte a múlt század elején berendezett kőporos kőpöcsészéket, rozoga ablakrámákat. Az osztályvezetőségben elmagyaráztatta magának állami gyermekvédelmünk szervezetét. Másnap a parlamentbe készült. Mikor meglátta az impozáns épületet és annak aranytól csillogó kupola-termét, felkiáltott: „Ha már odaát abban a primitív vityillóban a világ legracionálisabban megalapozott gyermekvédelmi munkáját csinálják, milyen mesés munkát produkálhatnak még csak itt, ebben a pompás házban?” Naiv idegen, aki nem tudja, hogy nálunk a munka mind vityillókban húzódik meg, míg a káprázatos termek a pöffeszkedő semmivetés templomai.

A tanítónők cölibátusa. Poroszországban, az erkölcsi álszemérem klasszikus hazájában enyhülni kezd a tanítónők cölibátusáról vallott hivatalos felfogás. Legújában egy porosz közoktatásügyi rendelet megengedi a házasság tanítónők alkalmazását. Nálunk ahol csak némely felekezeti iskolákban követelték a cölibátust, úgy létezik fordítva akarnak haladni. Egyrészt híre jár, hogy Apponyi a felsőbb leányiskolai igazgatónőkre akar házassági tilalmat kimondani, másrészt községi iskolák fenntartói, mint legutóbb Fiume tanács is, pedzik a cölibátust. A lejtőn fölfelé való járás időszakában ez is „haladás”.

Övék a felelősség. A Népszava január 2-iki számának vezércikkében olvassuk: „... végeredményben nem ők (a kormány tagjai) döntenek el a választó reform minőségét”. „Olyan lesz a reform, aminőt a proletariátus kierőszakol”. Hengegés-e vagy jogos önértet? Ha hengegés, semmi közünk hozzá, de ha önértet szava, akkor súlyos felelősséget vállal ez a kijelentés. Mert a proletariátusra és csak arra veti annak a súlyát, ha az asszonyok továbbra is kimaradnának zárva a politikai jogokból.

Dohányozzanak-e a nők? Az állami számvéviszék jelentése szerint 1906-ban a dohány jövedék 76 millió korona tiszta bevételt eredményezett. A képviselőház közgazdasági bizottsága pedig egyik jelentésében konstatálja, hogy a dohánybeváltásnál alkalmazott nőmunkások 52 fillér napibért húznak. Ha ezekre az adatokra gondolunk, csak egy válaszunk lehet: ne dohányozzanak, ne támogassák ezt a gyalázatos kizsákmányolást!

IGAZOLÁS

Írta: PATAJ SÁNDOR DR.

Tetszik tudni, mi az az igazolás a bíróságnál?

Amikor elmulasztottunk egy tárgyalást, nem jelentünk meg a kitűzött napon és helyen, akkor ezért pervesztesek lettünk. Ilyen esetben, ha igazolni tudjuk, hogy az elmaradásunk véletlen volt (vonatkésés, a meghatalmazott tévedése, ajtóeltévesztés stb.) – a bíróság megengedheti, hogy a marasztaló ítéletet hatályon kívül helyezzük és az ellenfél köteles velünk úgy tárgyalni, mintha nem mulasztottunk volna semmit sem. Ha ilyen esetben megdönthetjük az ellenfél keresetét, még meg is nyerhetjük a már egyszer elvesztett pert. Természetes, hogy, ha nincsen igazunk, akkor az új tárgyalásnak is csak az lesz a vége, hogy elmarasztalnak bennünket.

Van egy járásbíró barátom, aki az ilyen ú. n. igazolási kérdésekben mindig megkísérelte előbb az érdemi tárgyalást. Amint ugyanis avval jöttünk, hogy helyezze hatályon kívül az elmaradás alapján keletkezett ítéletet, mert be tudjuk bizonyítani, hogy az elkésés csak tévedésen alapult, akkor mindig előbb azt kérdezte, melyikteknek van igaza a perben magában? Ha csak lehetséges volt, előbb kihallgatta a tanúkat, megnézte a bizonyítékokat. És ha úgy látta, hogy az, aki most igazolást kér egészen jogosan azon az alapon, hogy elkésést véltlenül, az érdemben nem nyerheti meg a pert, ha ő meg is engedi neki az új tárgyalást, – akkor, bármilyen alapos volt is a mentség, nem adott helyt az igazolásnak.

Azt mondta, hogy nem engedi a költséget, a saját tárgyalásait szaporítani, ha úgyis előrelátható, hogy a vége elutasítás lesz.

Ez a „jó bíró” kissé túllépte a perrend szabályait, de nagyon jó szolgálatot tett evvel a feleknek.

Ilyen jó bírakkal szeretném ellátni az egész magyar közéletet, a sajtót, a társadalmat, a képviselőházat, mind.

Hogy mindazok, akik kereseteket utasítanak el, követeléseket kifogásolnak formai okok alapján, előbb elővennék a jobbik eszüket és azt nyomoznák ki mindenekelőtt, hogy az ügy érdemében, a per végén, kinek is lesz igaza.

És ha ezt lelkiismeretesen kutatva, rájönnek arra, amit lehetetlen, hogy meg ne lássanak: hogy a haladás száguldó vasszekere elé hiába állítanak léckerítéseket, akkor nem szorítanak vissza szóval és ökölrel azokat, akik az egyenlőségért küzdenek.

Látjuk és halljuk, mint közeledik minden állam azon eszményi állapot felé, amidőn az egyenlőség, egyenlő jogok alatt azt

értik, hogy egyenlő előfeltételek alatt azok mindenkit és nemcsak a jogosultak 50%-át, a férfiakat, illetik meg.

És amint egy-egy ilyen újítás híre kerül hozzánk, akkor vagy azt mondják, hogy az valami ismeretlen mesebeli amerikai vagy ausztráliai államocskában, vagy angol szigeten történik és avval igyekeznek lekicsinyelni, hogy isten tudja miféle viszonyok uralkodnak ott, ahol asszony a közoktatásügyi miniszter vagy polgármester, – vagy pedig, ha olyan közeli és kézzel fogható dolgot kell tudomásul venniük, amelyet már nemcsak a lapok „Innen-onnan” rovatai mesélnek el, hanem a napi hírek és táviratok közölnek, vagy pláne itt Budapesten látható és hallható az eleven képviselője, akkor felsóhajtanak, hogy – „hol vagyunk mi még ettől a magas művelődési foktól, nálunk ezt még nem lehet megvalósítani, nem vagyunk még megérve erre”.

Hát édes jó magyarom, ha van egészséges sovinizmusod és büszke vagy arra, hogy „házánk a bokréta rajta”, már mint az isten kalapján, akkor légy velem együtt sovinizta. Hogy ne ismerjük el semmiféle nációnak a külömb voltát, ami az okos dolgok megértését és helyeslését, a jónak a felismerését és megbecsülését illeti.

Ne ismerd el, velem együtt, hogy a tót vagy a spanyol, a finn vagy a canadai az értelmesebb nép, annak több az esze, a tudása, a műveltsége, mint a magyarnak.

Ha az be tudja látni, hogy egy részeges disznópásztornak nem való több jog, mint Hugonnay Vilma dr. grófnőnek, akkor ne hagyjuk magunkon száradni azt a vádat, hogy mi még nem vagyunk elég érettek, hogy ezt felfogjuk és ezért nem adhatjuk meg Hugonnay Vilmának azt a jogot, hogy képviselőt választhasson, vagy maga is az legyen, míg a pásztort leválasztatjuk majd.

De még ha elfogadnám azt a szerintem szegényletes érvelést, hogy a magyar nép még nem érett meg a haladás azon intézményeire, amelyek óraszerű pontossággal, fokról fokra közelednek és fejlődnek körülöttünk, hát akkor is le kell vonnunk a nagyvilágból merített tapasztalatokból, de meg a fenti ellenvetésekből is azt a következtetést, hogy később el nem fogjuk mindazt kerülni, amitől most még borsózik a vaskalaposok eszejárása.

Ha pedig ez így van, akkor az én „jó bíróm” példája kell, hogy érvényesüljön, aki azt mondta, hogy hiába okoskodtok az igazolás formaságaiba kapaszkodva, ha a végén az alperesnek lesz igaza.

Ha be kell következnie annak, amit a visszaszorítani megkísérelt „Egyenlőség” követel, minek akkor a meddő kísérletezés a per elhúzására, a költségek szaporítására.

Néked, aki ellenkezel jobb, ha kevesebb perlekedéssel, kevesebb költséggel és kárral áll be az a jogállapot, amelynek be kell következnie és ha jól, fogod fel a saját érdekedet menj elébe nyújts neki segédkezet igyekezz öt békés utón jogaiba helyezni mert az övé a jövő az érdemleges ítélet szerint.

És az érdemleges ítélet igazsága megközelelti az emberiség boldogságát és benne azért amely bennünket kell hogy a legmelegebben érdekeljen hazánkét.

GYERMEKTÖRVÉNYSZÉK.

Minél sűrűbben ismétlődnek a rendőri túlkapasok hajmeresztő esetei annál nagyobb aggodalommal gondolunk arra a gyermektömegre amelyet balsorsa a törvénnyel összeközösbe hozott. A rendőri brutalitás a gyűjtőfogó az testet-lelket ölü környezete tárgyalásnak a gyermek lelki és szellemi életét teljesen semmibe se vevő sablonos lefolyása a gonosztevők keresésére és találására berendezett bírói szem: mindmegannyi gyilkosa az ifjúkori bűnösnek.

Ifjúkori bűnös! Korunk gyermekvédelmi és jogi irodalmában mind sűrűbben találkozunk e kifejezéssel de mind gyakrabban fel is csillámlik bennünk a kétség vájjon nem barbár túlzás-e a „bűnös” kifejezés alkalmazása olyanoknál, akik még az emberlét küszöbén állanak a gyermeki fejletlenség öntudatlanságában magukkal tehetetlenségben. Mind többen és többen lelkiismereti kötelességre hivatkoznak ha az ifjúkori bűnösben” alkoholista elfajult szülők szájalomra méltó áldozatait látják ha a gyermek anyagi létéről kielégítő módon nem gondoskodó társadalom bűnének nevezik az „ifjúkori bűnöst”. Ha a természetes és törvényes gyermekeket megkülönböztető farizeizmust okolják azért amiért a törvény betűje tehetetlen, létükért nem felelős gyermekeket az elítélés purgatóriumán át az elítéltetés poklába löki.

Amerikáé a dicsőség, hogy a lelkiismeret kételyeit tetté váltotta. A chicagói ügyvédek és női clubok 1891-ben vetették fel a gyermektörvényszékek eszméjét amelyet 1899-ben meg is valósítottak. Azóta az Unió 22 államában néhány irországi canadai és ausztráliai városban szerveztek gyermektörvényszéket.

A Juvenile Courts egyik lelkes agitátora Benjamin B. Lindsey a denveri gyermektörvényszék bírója a következő alapelvet állította fel. A gyermek kihágása vagy bűne nem egyéb mint a nevelés a szülői gondoskodás és a jó példa hiánya. Ilyen gyermekek számára tehát minden büntetést különösképen fogház-büntetést ki kell zárni. A gyermektörvényszék

feladata a házi és iskolai erkölcsi nevelést támogatni. A gyermektörvényszék legelőkelőbbben visszautasítja azt a felfogást hogy gyermek gonosztevő lehet.”

Es tényleg ezen az alapon állanak az összes létező gyermektörvényszékek. Hatáskörükbe tartoznak a tó éven aluli gyermekek de mindazok a felnőttek is, akikről kiderül hogy segítőársai a vádlott gyermekeknek.

A bírói tisztséget hivatásos bírák viselik, akiket jól fizetett probation officers támogatnak. Ezek a hivatalnokok – nők és férfiak – felügyelnek a próbaképen szüleiknél meghagyott elítéltekre”. Ha a gyermeknek nincsen megfelelő otthona, akkor a „detention school”-ban helyezik el. Ezek családszerűen alkotott csoportok amelyek a gyermek iskolalátogatását úgy biztosítják, mint a rendes otthon. A felügyelő hivatalnokok minden feljelentett esetet megvizsgálhatnak s csak akkor juttatják a bíróhoz ha nem tartják elengedőnek a szülők figyelmeztetését.

A gyermektörvényszék legmagasabb büntetése az „industrial school”-nak nevezett javítóintézetbe való elhelyezés. Ezek a javítóintézetek ugyancsak családias jellegű szakiskolákkal egybekötött otthonok Igen érdekes bizonyítéka a kölcsönös bizalomra fektetett súlynak, hogy az „elítélt” gyermekeket becsület-szavuk ellenében egyedül küldik a javítóintézetbe. Lindsey bíró leírásából azt a meggyőződést meríthetjük, hogy az a tisztelet és megbecsülés, amelyet a felnőttek a gyermekekkel szemben tanúsítanak, az a bizalom, melyről őket biztosítják, az önértéknek a becsületes nyíltságnak semmi más módszerrel elő nem idézhető fokát fejleszti a gyermekekben.

A bíró és a felügyelők csak akkor teljesíthetik feladatukat ha szeretik a gyermeket, ha szívvel-lélekkel el tudnak merülni a gyermek fizikai rejtélyeinek tanulmányozásába ha mindent meg tudnak érteni – mert megbocsátással ítélni ez a legfőbb feladatuk.

Lindsey meggyőződése hogy egy felügyelő egy évben több büntetést gátolhat meg mint ahányat a legügyesebb bíró öt év alatt megbüntethet. A családban, detention schoolban vagy javítóintézetben elhelyezett gyermekek mozgási szabadságát biztosítják, a gyermek nem is sejtje, hogy rendszeres felügyelet alatt áll. A kitűnően fizetett probation officeren kívül a tanítók, az állami tankötelezettséget ellenőrző hivatalnokok, szülők és más érdeklődő felnőttek együttes munkában támogatják az intézményt.

Polgári öntudatra polgári kötelességtudásra és polgárjogok tiszteletbentartására oktatják azokat az „ifjúkori bűnösöket” akik a demokrácia földjében csirázott gyermektörvényszék ítélete alá tartoznak.

Törvényes súlylyal ítélik el azonban a felnőtteket, a kik a gyermekkel visszaélnék. Nálunk talán nevetségesnek tartanak, ha a bíró főbenjáró bünt lát abban, ha szülők, vagy gazdák gyerekkel szeszes italt hozatnak. Ott bizony a küldöket és az árusítót együtt elítélik. Ugyanígy elítélik a kalauzt a ki szemet huny a kocsiába kapaszkodó gyermek felett. Ugyan mit szólna Lindsey úr és az ő derék segítőtársai ha a krajcáros újsággal villanyosról fel- és leugráló három éves gyermekeinket látná. Hogyan büntetné ő a közönséget, amely jóízűt nevet a csöppség erőlködésein és krajcárjaival támogatja a szülőket a gyermek életének további kockáztatásában.

A gyermektörvénytörvényes eszméje jelenleg Franciaország jogászait és Németország asszonyait nagyban foglalkoztatja. Nálunk ahol a gyermekjog legradikálisabb kifejezését alkalmazták az állami gyermekvédelmi törvényben logikus követelmény volna az ifjúkorú bűnösökéről gondoskodó gyermektörvénytörvényes intézményének rendszeresítése

Pénzázdozatba nem kerül, bár funkcionáriusait kitűnően fizetik, mert Colorado kimutatása szerint régebben egy-egy elítélt gyermek évi 228 dollárral terhelte az államot míg a gyermektörvénytörvényes életbeléptetése óta csak 12 dollár költséget okoz. Nem pénz kérdése ez. hanem a megfelelő embereké!

SZEMLE.

A Vidéky Apolla és Zigány Zoltán cikkeivel szemben foglalt álláspontunkat meghatározó cikk helyszűke miatt a jövő számra szorult.

A választójogi mozgalom. A külföldi mozgalom legjelentősebb mozzanata a szociáldemokrata pártoknak a stuttgarti határozat alapján megváltozott magatartása. Így a német birodalmi gyűlés szociáldemokrata frakciója határozati javaslatot terjesztett be az országos és a birodalmi választások olyatén egységes reformja érdekében mely szerint a választójog minden 20 éven felüli polgárt – férfit nőt egyenlően – megillessen. A porosz választójogi mozgalom is a szociáldemokrata párt részéről az igazi általános a nőkre is kiterjedő választójog érdekében folyik míg a többi porosz pártok még mindig nem tették egységesen magukévá ezt a követelést. Stuttgart óta Dániában Svédországban, Angliában Norvégiában. Ausztriában, sőt még Hollandiában is nyilvános akciókkal kétségtelen jelét adták az illető országok szociáldemokrata pártjai annak, hogy a nők választójoga kivívásáért szükséges harcba gyakorlatilag is belefognak. Különösen jelentős ez Hollandiára nézve, mert Troelstra pártvezető

a női választójog legnagyobb ellenségeihez tartozott, de most lojálisan meghajolt a nemzetközi határozat előtt. Csak a magyar pártvezetőség emelkedik túl mindennemű erkölcsi kötelességen, marad mereven a nemi uralom önző álláspontján. Majd ha általános sztrájkra készül megint szüksége lesz a program frázisaira Fájdalom. hogy a magyarországi munkásknők még mindig nem jutnak jogaik öntudatára. – A svéd trónbeszéd is foglalkozott a női választójog kérdésével. A király ugyanis jelezte hogy a nők választójogára vonatkozó törvényjavaslatot az idén nem nyújthatják be. – Minthogy a cseh tartománygyűlésre vonatkozó választójog nem zárja ki a nők választhatóságát, a legközelebbi választásokon két nőt is kandidálnak. Az egyik a szociáldemokrata párt titkáranak a felesége, a másik a cseh realista párthoz tartozó Masaryk tanár neje. E jelölések kapcsán az összes fórumokon keresztül döntésre akarják juttatni a női választójog kérdését.

A leányok házassági érettsége. A zürichi orvosnők együttes véleményét adtak le attól, hogy nemcsak etikai, erkölcsi és közgazdasági, hanem egészségügyi szempontból is feltétlenül elítélendő a 18 éven alóli leányok férjhez adása. Véleményük szerint olyan törvényekre volna szükség, amelyek legalább a befejezett 20-ik életévet tennék meg házassági minimális korhatárnak. Az asszonyok kisebb egészségi ellentálló képessége, súlyos vérszegénységek, tüdőbajra való hajlam, korai testi és szellemi vénülés, gyenge utódok: a leányok túlkorai házasságnak eredményei. Igen súlyos idegbajoknak is okozója. Ideges leányokat még gyakorlati orvosok is a házassággal vélik gyógyíthatni, holott ez korántsem tekinthető biztos szernek. Sőt a házasság által beálló fizikai lelki is szociális változások igen súlyos befolyással lehetnek a beteg leányokra.

Nők mint lakásfelügyelők. A német nőszövetség munkásvédelmi bizottsága javaslatot dolgozott ki, amelyet több berlini nőegyesület együttesen terjesztett a berlini tanács elé Hatósági lakásfelügyelet szervezését kérelmezik benne Kellően kiképzett nők hivatalnoki minőségben alkalmazandók mint lakásfelügyelők.

A nemzetközi női választójogi szövetség. Az 1908 júniusában Hollandiában tartandó kongresszusnak előmunkálatai máris serényen folynak. A szövetség hivatalos lapja a „Jus suffragii” hasábjain örömmel jelenti az előkészítőbizottság, hogy országáért élénk érdeklődéssel kísérik a munkáját és napról napra növekszik a kongresszusra jelentkezők száma.

A gyűlések alkalmából a szövetség tisztviselői és a külföldi egyesületek delegáltjai számára külön helyeket tartanak fenn. A többi hely a jelentkezők sorrendjében áll a résztvevők rendelkezésére és ebből az okból is mielőbbi jelentkezést kér az előkészítőbizottság nevében Mejjufrouw Johanna

„W. A. Naber, 5 van Eeghenstraat, Amsterdam. A kongresszusi tagság díja 5 hollandi forint, a jelentkezéssel együtt küldendő be. A bizottság rövidesen közzé akarja tenni a kongresszusi tagok névsorát és örömeire szolgálna, ha már elejétől fogva számos külföldi érdeklődő neve is szerepelne abban. Szívélyes fogadtatásról már eleve is biztosítja a résztvevőket. A Feministák Egyesülete is szívesen közvetíti a jelentkezést a kiváló fontosságú kongresszuson való részvételre. Az egyesület közli, hogy Mrs Chapman Catt már szétküldte a kongresszus hozzávetőleges programját.

Eszerint június 15-étől 20-ig délelőtti és esti ülésekben folynék a kongresszus munkája. A délutánok pihenésre. illetve Amsterdam megtekintésére maradnak fenntartva. 21-étől 26-27-ig pedig Rotterdamba, Alkmaarba, Haagába, Scheveningbe s Hollandia más részeibe tenne kirándulást a kongresszus. Úgy a munkaprogramul tartalmassága, mint a tervbe vett kirándulások rendkívül kecsesetők. Úgy hogy hisszük, eleget tehetünk majd Aletta Jacobs dr. az előkészítő bizottság elnöke kívánságának: sokan megyünk majd Magyarország részéről, annak bizonyítására, hogy a választójogért vívott nemzetközi munkából nagy részt kívánunk kivenni. Mindazok, akik költségkímélés céljából privát házba meghívást kívánnak, sürgősen jelentkezzenek, hogy a vendégszerető hollandiai bizottsággal közölhessük, hány meghívást fogadunk el. A hollandiai tartózkodás alatt vendégszeretettel élvező delegátusok költségeit III. osztályon való utazás, 2 heti tartózkodás Hollandiában, Köln, Wiesbaden, Frankfurt a/M. és München vagy Nürnberg, egy-egy napi megtekintését számba véve, körülbelül 350 koronára tehetjük.

A társadalomtudományon szabad iskolája február 5-én kezdű új félévét, amelynek előadói: Agoston Péter dr.: A sztrájk büntetethetősége. – Bresztovszky Ernő: Magyarország fejlődésének vázlata a XIX. században. – Bród Miksa dr.: Hivatásos betegségek néhány iparágban. – Dalmady Zoltán dr.: A mindennapi élet és a munkaképesség. – Dienes Valéria dr.: Mechanika és termodinamika. – Enyvvári Jenő: Kant ismeretkritikája és az újkanti irányzat. – Fényes Samu dr.: Nietzsche, mint moralista. – Fülöp Zsigmond dr.: Általános fejlődéstan. – Gönczi Jenő dr.: Az árváltozások társadalmi hatása. – Harkányi Ede dr.: Magyarország társadalmának vázlata a XIX. században. – Ugyanaz: A belátásos elmélet. – Jánosi Imre dr.: Földünk szerkezete. – Jászi Oszkár dr.: A modern kapitalizmus kialakulása. – Kunfi Zsigmond dr.: Választójogi problémák. – Láncki Jenő dr.: Szocializmus és etika. – Lessner Richárd dr.: Munka, munkabér és jövedelem. – Lukács György dr.: A társadalmi dráma története. – Madzsar József dr.: A darwinizmus kérdésének mai állása. – Marschan Géza dr.: Az ausztráliai demokrácia. – Nyári Jenő dr.: Az öröklési jog reformálása. – Pikler Gyula dr.: Szociológia és politika. – Rácz Gyula: A legmodernebb gyárak és munkástelepek a külföldön. – Rónai Zoltán dr.: A modern kapitalizmus joga. – Ugyanaz: Kriminális és szociológia. – Szabó Ervin dr.: Újabb irányok a munkásmozgalomban. – Szász Zoltán: A család felbomlása. – Szende Pál dr.: Magyar közjog a történelmi materializmus megvilágításában, II. rész. – Ugyanaz: Irodalmi és társadalmi irányok. – Székely Aladár dr.: A jogi dogmatizmus tévedései. – Beiratkozás: február 3-án az iskola helyiségében este 7-9-ig. – Tandíj (117 óra) 10 korona; az újonnan beiratkozók ezen-

felül még 2 korona beiratási díjat is fizetnek. – Belépő díj egyes órára 1 korona. – Bővebb felvilágosítás és részletes órarend Harkányi Ede dr. titkárnál (VIII., Szent királyi-utca 51 szám. Telefonszám 65-65) kapható. Indokolt kérelemre az egész vagy fél tandíjat előlegezi a igazgatóság.

Különféle hírek. Belföld: Mint már említettük Hainiss Berta okleveles gyógyszerész folyamodott az ópalánkai személyjogi gyógytár nevére való át ruházásáért. A belügyminiszter a jogosítványt át ruházta, úgy, hogy Hainiss Berta az első okleveles gyógytár tulajdonos. – A marosvásárhelyi kereskedelmi iskolának több mint 20 női magántanulója van. Ezek délutánonként az iskola tantermeiben külön előadásokat hallgatnak, minthogy a r e n d e s iskolaidőben, a fiúkkal együtt nem szabad tanulniok. – A budapesti kereskedelmi tanárképzőben az első nő készül a kereskedelmi tanári pályára – Kronberger Lily, ismert műkorcsolyázó, az idei bajnokversenyeken a műkorcsolyázás országos bajnoka lett. Első eset, hogy nő nyeri a bajnokságot Ugyanő nyerte a Troppauban tartott verseny alapján a női világbajnokságát. – Külföld: Milanóban Signora Volanterit iparfelügyelővé nevezték ki. – Hollandia egyetemein 41 nő jogi, 111 orvosi, 128 természet-tudományi, 4 teológiai, 62 nyelvészeti tanulmányt végez, 23 pedig mérnöki pályára készül. Egyetemet végzett asszonyai közül 23 orvos, 17 fogorvos, 29 gyógyszerészi 4 ügyvéd, 5 pedig iparfelügyelő. – Genfben B u t t i c a i Cecília villamosági mérnöki diplomát nyert, A 23 éves új mérnök rögtön állást kapott Genf városi hivatalaiban. – A német abstinens nők szövetsége, 118 városból kikerülő 1100 tagot és 26 fiókcsoportot számlál. – Angolország konzervatív férfiegyleteinek szövetsége legutóbb tartott közgyűlésén határozati javaslatot fogadott el a nők választójoga érdekében.

IRODALOM.

Sarkadi Ignác: A munkásbiztosítás törvénytárgyarázata és gyakorlati rendszere. Pallas irod. r.-t. Ára: 4 korona. Az új törvény tekervényes útain hasznos vezető Sarkadi törvénytárgyarázata, amely a kérdést egy-egy érdekcsoport jogainak és kötelességeinek kerék összeállításában tárgyalja A munkát külön dicsérsni nem kell, mert az Önerzetes szerző ezt maga végzi az előszóban.

A magyar Kereskedő Könyve. Szerkeszti Schack Béla dr. II. kötet. Ára 20 korona. Révai testvérek. Az első kötet általánosságai után a munka második kötete azokat a különleges tudnivalókat tárgyalja bőven, amelyekkel hiányos előképzettségű magánalkalmazottak a gyakorlatban szükségelt ismereteket szerezhetik meg. De a magasabb műveltségűek is sok érdekes új adattal ismerkedhetnek meg e mű alapján. A kitűnő illusztrációkkal díszített kötet szerzői: Bánfi Oszkár, Kreutzer Lipót dr., Koltai Virgil dr., Eckert János, Kozma Bernát, Szabó Imre, Harmat Mór dr., Mittemann Nándor, Havas Miksa, Kárpáti Béla és Henyei Vilmos dr. A kereskedelem alkalmazottainak szociális törekvéseit a szerzők a megfelelő fejezetekben helyesen ítélik meg. A tárgyilagos ismertetés e követelések irodalmi támogatását jelenti.

BEÉRKEZETT ÚJ MŰVEK:

Dr. Alfons Fischer: Die Mutterschaftsversicherung in den europäischen Ländern Leipzig, Felix Dietrich 25 Pf.

Georg Sand: (L'histoire de ma vie). Meine Lebensbeichte. Berlin, Hermann Nachfolger. Ára 2'-M.

Dr. Fischer Dückelmann Anna: A nő mint háziorvos. Fordította dr. Hugonnay Vilma grófnő Budapest, Minerva r.-t. 2 kötet Ára?

Frank Wedekind: Musik. Sittengemälde. Ára 2.-M. Albert Langen, München.

HOGYAN VESZETT EL EGON SZÁMÁRA A JÓ ISTEN,

Írta: FRANZISKA MANN-BERLIN.

(Befejezés.)

Egon anyja nagyon szerette a tisztaságot és mindig pörölt a Kátival, hogy nem törli fel tisztán a padlót. De a Kati nem sokat törődött a mama parancsaival, a jó Isten pedig, – Katinál nagyon jól meg lehetett ezt figyelni, – a nagyokra már nem ügyelt olyan pontosan (A katonával csokolódnai tulajdonképpen szintén nem lett volna szabad a Katinak.)

A negyedik napon Egon a sétatálcájával addig lökdöste előre a pénzdarabot, amíg megállapította, hogy tíz filléres. Tíz fillér! Reszketve toltá vissza a sarokba. Hiszen a pénz a mamáé volt! Ott a sarokban őrizni ezt a pénzt csak nem lehet bűn?

De a kincs nem hagyta Egont többé nyugton. A jó Isten a nyalakodást nem vette észre, talán erről a tíz rongyos fillérről sem tud. Azt mondják ugyan, hogy mindent lát, még a sötétben is, de lehetetlen, hogy mindig tudjon figyelni!

Talán éjszaka kotorná ki a pénzt? Nem, éjszaka nagyon félt a kis Egon. De hogy a szekrény alól kivenni szabad, ha nem költi el, hanem szépen a zsebében tartja, azzal hova-tovább tisztában volt

A szombati nagytakarítás előtt végezni kell a dologgal! Pénteken délután, mialatt a kis lányokat sétához öltöztették, magához ragadta Egon a kincset. A keze úgy reszketett, hogy a bot mindig félrecsúszott, de végül mégis kihalászta a tíz fillért és egy szempillantás alatt a nadrág-zsebébe süllyesztette.

Séta közben olyan volt a világ, mint máskor Senki sem vette észre, milyen gazdag fiú járt az utcán. Minden kirakat előtt megállt Egon „csak úgy nézegetni”. Mégis csak más érzés, ha az ember tudja, hogy vehet magának valamit, ha akar. Egon természetesen nem akart, olyan rossz nem volt és bizonyára nem lesz ezután sem. Epenéggel nem, no és aztán – a jó Isten! Akit Egon annyira szeretett. Sohsem feledkezett meg arról, hogy a jó Isten teremtett mindent. Hogy is gondolhatott arra, hogy őt megbántsa.

Arra is gondolt, hogy azt mondja a mamának, hogy az utcán találta a pénzt De akkor oda kellett volna adnia és a hazugságot feltétlenül észreveszi a jó Isten.

A második napon szinte égette a kincs a zsebet. Egészen biztosan tudta ugyan, hogy a jó Isten nem fogja többé úgy szeretni és meg is bünteti, de rájött, hogy lehetlenség a pénzt a zsebében tartogatni. Arra is gondolt, hogy a pénzt megint visszacsempészi a szekrény alá, de kivitelre ez a terv sem került. Olyan ostoba még sem volt! A Kati talán megtalálta volna a pénzt és mert ő nem félt annyira a jó Istenről, mint Egon, ki tudja, mi történt volna.

Egon ájtatosabban imádkozott, mint valaha, talán öntudatlanul, de ájtatosabban, mert „valamiben fött a feje”. Imádság után nem aludt rögtön el, mint máskor, hanem bonbonok, csokoládé, sütemények, ólomkatonák, cseresznyék és bűgő csigák jártak vad táncot a fejében. Ha végre elaludt, azt álmodta, hogy a jó Isten a pokolba küldte, ahol csaknem elégett.

Reggel, amikor felébredt, mégis bízott az Isten szeretetében. Mert bevásárlás közben elfutott – miután a pénzt négy napig a zsebében hordta volt – a cukrászhoz, hogy sebtében elpusztítson egy darab habos süteményt. Izgatottságában korántsem izlett neki úgy a tejszínhab, mint máskor. Határozottan keserű volt.

Hazamenet észrevette, hogy a csomagját a cukrásznál felejtette. Talán avval akarta a jó Isten megbüntetni, hogy elveszett a csomag? Nem, a cukrászhoz érve, azon a helyen találta, ahová letette.

„Hogy nézel ki fiam, hiszen halálsápadt vagy”, ezzel fogadta otthon az anyja, de Egon biztosította, hogy teljesen jól érzi magát.

„Ha igen, akkor menj le újra citromért, azután a kölcsönkönyvtárba és később a háziasszonyhoz”.

A földön semmi sem változott. Az ég nem omlott be. Egon most is, mint mindennap, elment a testvéreivel sétálni. Egyáltalán minden úgy volt, „mint mindennap”. Előbb csodálkozott a gyerek, azután nagyon megörült, azután – elszomorodott. Különös dolgok jutotta eszébe. A nagyok biztosan csak hitegetik a gyerekeket. Hányszor ijesztgették a „fekete emberrel”; aztán egy szép napon kinevették és azt mondták neki, hogy nincs is „fekete ember”, azt csak úgy találták ki, hogy a gyerekeket ijessék vele. Ha a jó Isten most nem ad élet-jelt magáról, valószínűleg ő is csak „ki van találva”.

Egon akkorát sóhajtott, mint még soha életében. De még mindig remélt valami égi jeladást, ha nem is lesz az a pokol tüze. De megjött az este, le kellett feküdni. Egon elmondta az imáját, bocsánatot kért a jó Istenről s javulást ígért. Közben nagy könnycseppek peregetek végig az arcán. Fejcskájában megint megvillant az a szörnyű gondolat, hátha a jó Isten nem is létezik, hátha vele is csak úgy áll a dolog, mint a fekete emberrel!

Egyre szomorúbb lett a gyerek. Azt hitte, most már tudja, hogy a mama cselédje miért nem fél a jó Isten-től. Egyszerűen azért, mert nem létezik.

Mikor erre a következtetésre jutott, hangos sírásra fakadt. Olyan hangosan sirt, mint mi öregek, ha azt vesztjük el, ami nekünk a legdrágább. Igen, ilyen keservesen siratta meg Egon a jó Istenét, akit olyan nagyon szeretett.

Végre elaludt épen úgy, mint mi nagyok, akik szintén nem tehetünk egyebet, minthogy a csalódásainkra alszunk egyet.

Napokon át a nyelvén volt Egonnak az a kérdés, hogy egészen, de egészen biztosan van-e jó Isten, a mama látta-e már, vagy ha ő nem, hát ki látta. De mindig elszaladt, anélkül, hogy megkérdezte volna. Attól tartott, hogy megint kinevetik, mint régen a fekete emberrel, aminek pedig nem is ő volt az oka, hanem a nagyok.

Valamivel később az volt az általános vélemény Egornál, hogy ki van cserélve. A testvéreivel szemben titkolódzott, engedetlensége nőttön nőtt. A szülei szeszélyesnek tartották, mert java játék közben néha félrehúzódtott egy sarokba és keservesen sírni kezdett. Senki sem tudta, hogy miért.

Fordította: –n –a.

SZERKESZTŐ ÜZENETEI.

Szociológus. Rossz címre intézett vád, hogy a társadalomtudományi társaság olvasó körében a „hazai és külföldi szociológiai sajtó legjobb termékei” közt csak egyetlen egy feminista lap van és az sem A Nő és a Társadalom. Nem vagyunk e társaság intézői, tehát nem vagyunk illetékesek az ön panaszának elintézésére.

U n e mère: Vegyész-pályára az érettségi letétele után 4 évi műegyetemi tanulmánnyal kell készülni A doktorátus megszerezhető. Alkalmazást gyárakban, gazdaságokban, tejszövetkezeteknél, élelmiszervizsgáló intézeteknél találhat. A pálya Magyarországon még nem nyílt meg, de a Feministák Egyesülete azon fáradozik, hogy az mielőbb megtörténjék. Tessék direkte az egyesülethez fordulni.

Irémszús: Panaszna nem áru el újságot. Régi dolog, hogy a női orvosnövendékeknek az urak viccelődési hajlamai miatt sok a kellemetlenségük Az ismertett helyzetet más nem segíthet, mint az egyetem összes nőhallgatóinak komoly alapon való szervezkedése. Azt a tiszteletet, amit az egyes személy magának nem tud kivívni, megszereznie valamennyiük számára szolidáris összetartásuk.

Provizió: Előfizetők gyűjtéséért províziót nem ad a kiadóhivatal. Hirdetések szerzéséért megegyezés szerint.

Ügyvezetőség:
VI., Kemnitz-utca 19.
Pénztáros:
HELLERNÉ BOLBERITZ GEORGINA
V., Arany János-utca 1.

A FEMINISTÁK EGYESÜLETE HIVATALOS KÖZLEMÉNYEI.

Tagsági díj tetszés szerint; legalább évi 6 korona.

**GYAKORLATI
TANÁCSADÓ**
V. ker., Mária Valéria-
utca 12., II. em.
Pénteken este 6–8-ig.

Fontos Közlés egyesületünk tagjai számára.

Múlt évi közgyűlésünk a tagsági díjat legalább évi 10 koronára emelte fel, amit néhány tagtársunk – úgy látszik – csak most vett tudomásul. A közgyűlési határozat alól csakis oly tagok képeznek kivételt, akik egyúttal tagjai még egy oly egyesületnek, melynek lapunk hivatalos közlönye. Pénzbeszedőnk – saját bevallása szerint – túllépte hatáskörét, mikor egyik-másik tagtársunkat holmi kedvezményrel kecsegtette. Alapszabályainktól semmi szín alatt sem térhetünk el; egyébként a felemelt tagsági díj nem éri el pl. a magyarországi munkásnők egyesületeiben szokásos heti 20 filléres tagdíjilletéket (–20x52=10,40 K). Szomorú volna, ha éppen a mi egyesületünk és nagyfontosságú munkája fentartásáért ekkora áldozatot sem volnának hajlandók hozni tagtársaink. A tavalyi tagdíjhátralékokat pénztárosunk betegsége miatt csak február elején fogjuk postai megbízás útján behajtani

Februári munkaterv.

Kedden 11-én este 6 óraker egyesületünkben:

SCHWIMMER RÓZSA: A TÁRSADALOM FELADATAI AZ ÁLLAMI GYERMEKVÉDELEM SZOLGÁLATÁBAN. – Belépődíj vendégeknek 40 fillér.

Szerdán 5., 12., 19. és 26-án délután 5 óraker egyesületünkben:

GLÜCKLICH VILMA: ELŐADÓI GYAKORLATOK. (Kizárólag egyesületünk tagjai számára.)
Kedden 18-án este 6 óraker a BUDAI VIGADÓBAN: A NŐ SZEREPE A TÁRSADALOMBAN. Előadók: MELLERNÉ MISKOLCZY EUGÉNIA, GERSTER MIKLÓS, PERCELNÉ KOZMA FLÓRA, ZLPERNOVSZKY KÁROLYNÉ.

Agitáljunk, hogy előadóink minél nagyobb hallgatóság előtt fejthessék ki nézeteiket.

Kedden, 25-én este 6 óraker egyesületünkben: SZÜLŐI ÉRTEKEZLET. Tárgy: A GYERMEK ÉS A CSELEDEK. Belépődíj vendégeknek 40 fillér.

Pénteken, 28-án este 6 óraker az újjvárosházán: (IV. Vád-utca 62.) Nme Nelly Roussel (Paris): AMOUR ET MATERNITÉ. (Szerlem és anyaság.) Az előadást tolmácsoljuk. Jegyek 6, 4 és 2 koronáért, egyesületünk tagjai számára 4, 2 és 1 koronáért kaphatók egyesületünkben és Alberti és társa cégnél (IV., Kossuth Lajos-utca 15.)

Tárgyalásokat folytatunk a hírneves francia előadóval egy második, a nők osztályközi érdekeiről szóló előadás rendezése érdekében. Fényképét lapunk címlapján közöljük.

Tornatanfolyamunk csütörtökön és szombaton 5-6 óráig tartja gyakorlatait. Jelentkezéseket még elfogadunk.

Januári Krónika. Nagy sikert hozott egyesületünknek Adele Schreiber előadása, aki szónoki lendülettel és a társadalmi viszonyok mélységes átértésével rajzolta meg a modern, azaz: korát megértő fiatal leány képét s azt a nagy társadalmi feladatot, melynek teljesítésére a modern leány hivatott. Az egyéniség öntudatos fejlesztésének új, gazdag és kielégítő lelki élethez vezető útját mutatta meg a nagy számban megjelent fiataloknak, amely lelkesedéssel fogadta szavait. Reméljük, hogy ez a lelkesedés nem múló hangulat, hanem tettekre serkentő motívum lesz számukra.

Közigazgatási és Közjogi tanulmányok című tanfolyamunk, melynek előadója Márkus Dezső dr. volt, már befejeződött, noha korántsem ölelhette fel mindazokat a kérdéseket, amelyek alapos ismeretére feltétlenül szükségünk van, hogy politikai kérdésekben helyes ítéletet alkothassunk.

Szülői értekezleteink egyikén Hollós József dr. értekezett e címen: Miben vétenek a szülők gyermekeik egészsége ellen? Tudományos alapon, ritka szónoki erővel fejtette ki, hogy a levegő és napfény hiánya, a rendszeres fürdés elmulasztása folytán akadályozott bőrlégzés az elégtelen alvás, a szülők és gyermekek alkohol-élvezete mekkora kárt okoz a gyermek egészségében és fejlődésében. A hallgatóság élénk érdeklődése kísérte az egész előadást, melynek végeztével több kérdést intéztek az előadóhoz.

A Magyarországi Nőegyesületek Szövetsége által rendezett anyaságvédelmi enquéten tagtársaink még mindig nem vesznek részt elég nagy számban. Pedig a kérdés mozgalmunk egyik legfontosabb problémája. Kíváncsinos, hogy minél többen szóljanak e nagyfontosságú tárgyhöz. A vitát szombatoként délután 6 óraker folytatják az Újjvárosháza társalgó termében

A szexualpedagógiai szaktanácskozmány, – melyről befejezése után lapunk tudósítást fog közölni, – örvendetes fejlődését mutatja az orvosi közvéleménynek egyesületünk álláspontja felé. Az egyik koreferens, Hahn Dezső dr., a mieinkkel csaknem azonos nézeteknek adott kifejezést alapos referátumában. A felvilágosítás szükségét elismerte eddig minden felszólaló) csak az iskolára nem akarják bízni azok, akik egyfelől túlbecsülik a szülők pedagógiai rátermettségét másfelől nem látják a szülők nevelő munkájának a gazdasági viszonyokban rejlő ezer akadályát.

Temesváron és Szegeden rendkívüli érdeklődést keltettek Schwimmer Róza előadásai. Temesvárról 30 új tag jelentette belépését. A közeljövőben ott meg is alakítjuk az első fiókegyesületet.

Vidéki előadásaink lesznek február hóban: Aradon egyesületünk rendezésében, Szombathelyen az ottani Nőtisztviselők Egyesületében, Bicskén a Fejérmegyei Irodalmi és Közművelődési Egyesületben.

Külön meghívókat és értesítéseket nem küldünk.

NŐTISZTVISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE,
A PÉCSI, NAGYVÁRADAI ÉS SZOMBATHELYI
FIOKEGYESÜLETEINEK

HIVATALOS ÉRTESÍTÉSEI.

Postatak. 17764.
TELEFON 80-75.
Egyesületi helyiség:
VI., Andrásy-út 83.

Az egyesületek tagjai díjtalanul kapják a lapot.

MEGHIVÓ

A NŐTISZTVISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE ÁLTAL 1908.
ÉVI MÁRCIUS HÓ 7-ÉN, A ROYAL SZÁLLÓ DÍSZTERMÉBEN
ÁLLÁSKÖZVETÍTÉSI INTÉZMÉNYE ÉS ÜDÜLŐTELEPE
javára rendezendő

VIDÁM ESTÉLYRE

Programm után tánc.

Az estély pontosan 8 1/2 órakor kezdődik.

JEGYEK ÁRA 5 K, TAGOK RÉSZÉRE 2 K.

Kaphatók Alberti és Társa zeneműkerek., IV., Kosuth
Lajos-utca 15. és az egyesületben VI., Andrásy-út 83.

A tagokat, hozzátartozóikat és vendégeket a legszívélyesebben meghívja

A RENDEZŐSÉG.

Külön meghívót csak azoknak küldünk, a kik a lapot nem kapják.

Összejövetelek szerdánként pontosan este 8 órakor.

5-én FISCHER M. mérnök fölolvasása az ANGOL MUN-
KÁSVISZONYOKRÓL (vetített képekkel).

12-én BESNYŐ BÉLA dr. ELŐADÁSA.

19-én HANGVERSENY NÁDAS MARGIT operaénekesnő
és DÉCSI IMRE dr. közreműködésével.

26-án TAUBNER MARGIT ELŐADÁSA.

Nagygyűlés február 9-én d. e. 11 órakor a Magántisztviselők Otthonában (Royal épület B számy). Az összes budapesti testvéregyesületekkel együtt tartandó nagygyűlésen az adóreform tárgyában köve-
tendő eljárás tekintetében kell megállapodásra jutnunk. A kérdés óriási fontosságára való tekintettel, hiszen magasabb megadóztatásunkról van szó a törvényjavaslatban, elvárjuk, hogy egyesületünknek minden tagja a maga érdekében résztvesz a nagygyűlésen.

Febr. 14-én este 7 órakor GYORSÍRÁSI VIZSGA.

Kedd esténként 1/2 8 órakor a vigalmi bizottság tart ülést, a melyen minden érdeklődő részt vehet. Jegyeket elszámolásra a titkárság ad ki.

Kirándulás a Hűvösvölgybe vasárnap, 16-án. Találkozás pontosan 10 órakor az egyesületben. Visszaérkezés a városba délután 3 és 4 között. Ebédet mindenki vigyen magával.

Mindezekre az összejövetelekre szívélyesen meghívjuk tagtársainkat.

Új esti tanfolyamon. kezdődnek február első napjaiban magyar és német gyorsírásból, könyvvitelből, gépirásból (6-féle rendszerű gépen), írógépjavitásból, német és angol nyelvből.

Januári Krónika. Igen sikerült négy szerda esti összejöveteleink volt január havában. Steinberger Sarolta dr. orvos felolvasását a nő higiéniájáról mintegy 100 tagtársunk hallgatta nagy érdeklődéssel és haszonnal. – Schwimmer Rózsa elnökünk humoros előadása sok élvezetet szerzet a jelenvoltaknak. – Fieber Henrik dr. a XIX. század festőművészeiről tartotta nagyszámú

közönség előtt magas színvonalú, gyönyörű előadását. – Frank Olga dr. orvos volt januári összejöveteleink utolsó szerdáján az előadó. A testgyakorlásról tartott élvezetes felolvasásában sok megszívlelendőt mondott az érdeklődő tagtársaknak.

Szerdánként az előadások után tea mellett zeneszó-nál a késő éjjeli órákig maradtak együtt tagtársaink.

A budai hegyekre tett kiránduláson ugyan csak kevés tagtársunk vett részt, de ezek kiváló élvezetet találtak az üdítő, pompás tourában.

Január havában tartott választmányi ülésünkön 26 rendes, 3 pártoló és 1 alapító tag belépéséről, 3 rendes, 1 pártoló tag kilépéséről – és 1 rendes tag elhalálozásáról –, 28 elhelyezésről és több folyó ügyről tett jelentést az iroda

Az ipartanács újjászervezésénél megint mellőzték egyesületünket. Mi ismételten felszólítottuk az ipartanács elnökségét, hogy egyesületünk képviselőinek helyt adjon. Minthogy a magánalkalmazottak jogviszonyait szabályzó ipartörvénytervezet tárgyalásáról van szó, feltétlenül ki kell eszközölnünk a képviseltestét. A választmány határozata szerint megkeressük a képviseltestvéregeleteket, hogy támogassák követelésünket, illetve megtagadása esetén vállaljanak egyesületünkkel szolidaritást.

A főváros tanácsától tanfolyamaink támogatására évi anyagi támogatást kértünk; kérvényünket a közoktatásügyi bizottság javaslata alapján a tanács visszautasította.

Megjelent az 1907. június 29. és 30-án tartott Magántisztviselők és Keresk. Alkalmazottak kongresszusának naplója. A napló gyorsírói jegyzetek alapján készült szözszerinti tudósítását hozza a kongresszusi tárgyalásoknak. Föltétlenül ajánljuk, hogy minden tagtársunk vegye meg az érdekes naplót Megrendelhető egyesületünk útján, ára K 1,30.

Állást Kereső vagy változtatni óhajtó tagtársaink figyelmébe! Állandóan sok jobb állás töltendő be. De csakis perfekt magyarnémet gyorsírók számíthatnak gyors elhelyezésre. Érdeklődők forduljanak a titkársághoz. Vidéki állások is mindig nagy számban vannak előjegyezve.

Pécs. Munkánk javát az iroda berendezése igényli. Összejövetelt eddig minden hó első vasárnapján tartottunk; ezentúl azonban minden hó első szerdáján tartjuk majd összejöveteleinket. Alapszabályaink jóváhagyása után nyilvános alakuló közgyűlést fogunk tartani Hisszük hogy addig úgy előkészíthetjük munkánkat, hogy az mindenben a pécsi nőtisztviselők javára fog valni.

K. T. és D. V.

Nagyvárad. Megint nem küldte el havi jelentését.

Szombathely. Az elmúlt hónap mérlege, úgy a tagok létszámát tekintve, mint az egyesület működését illetően, kedvező eredményt mutat. Az alapító tagok száma eggyel, a rendes tagoké 4-el, a pártoló tagoké szintén 4-el szaporodott; összesen tehát 3 alapító, 61 rendes és 83 pártoló tagja van egyesületünknek.

Szinte meglepő a tagok részéről az a szeretet és érdeklődés, amellyel az egyesület iránt viseltetnek. Kiki

a saját szerény fillérei arányában kedveskedik valamivel, hogy helybégünket lakályossá, irodai felszerelésünket teljesebbé tegye így aztán valóságos otthonává vált a helyiség minden egyes tag számára, ahol a hivatalos órák alkalmával, hetenkint háromszor számosan megjelennek és szívesen tartózkodnak.

A város tanácsa is kiváló kedvezményben részesített bennünket, amennyiben 4 m³ szén és 2 m³ fát ajándékozott.

Tanfolyamaink naponként az egyesületben tartanak. A gyorsírási tanfolyamot, melynek 8 növendéke van, Bíró Gyula polg. isk. tanár vezeti heti 2 órán. Kaufmann Adolfné pedig hetenként négyszer ad német órát 15 hallgatójának.

Elhelyezés a lefolyt hónapban nem történt, pedig tisztviselőt állandóan keresnek. A keszthelyi ipari és gazdasági hitelszövetkezet is nálunk keresett hivatalnoknót (200-1600 korona évi fizetéssel. Sajnos, hogy nem akadt a tagtársak közt, aki Keszthelyre elmenni vállalkozott volna.

Ráday Gyula keresk. isk. tanár közgazdasági előadásai kiválóan érdekesek és értékesek voltak Komoly témáját kellemes csevegés alakjában ismertette és megszerette mindazokkal, akik hallgatták. Valóban kár, hogy a tagtársak túlnyomó része vasárnap délelőtt is kénytelen irodába menni és így csak keveseknek volt alkalmuk közgazdasági ismereteik bővítésére.*

Februári programunk kimagasló pontja a 2-iki Glücklich-est, amely iránt a legszélesebb érdeklődés mutatkozik. Előadásának címe: A feminizmus hatása a családi életre.

Február 16-án d. u. 5 órakor Feldmann Bódog dr. orvos, a polgári leányiskolában tart előadást a higiénikus női öltözködésről.

TROMBITÁS ERZSI.

A bankbeli nőtisztviselők és az igazgató úr.

„Nem vagyok a modern eszmék nagy híve és eléggé utálok a feminizmust, de azt mondom, ha már tisztviselők a lányok, hát viselkedjenek is, mint tisztviselők. Azt hiszi, köszönnék nekem, ha az utcán találkozunk velem? Azt várják, hogy én emeljek kalapot előttük, mint a társaságbeli hölgyek előtt.” Aki ezt felpanaszolta, olyan bank igazgatója, amelyben a nőtisztviselők fizetési maximuma 120 korona, magasabb állásba nem juthatnak, nyugdíjra nincsen igényük, mert nők. Amíg az intézetek a jogokban megkülönböztetik a férfi- és a nőtisztviselőt, addig utóbbiak az udvariassági és munkakötelességek mellett is érezhetik a különbséget. Ha fizetésre, munkakörre, előmenetelre és agkori ellátásra nézve egyenlő jogokat adnak a bankok nőtisztviselőinek, ezek bizonyára készséggel vállalják a „köszönés” elsőbbségi kötelességét is.

A német kereskedelmi bíróságokról

szóló törvény határozottan megtagadja a női magánalkalmazottaknak az aktív és passzív választójogot. E törvénnyel szemben Mannheim városában elhatározták és gyakorlatban keresztül vitték a nők e téren való egyenjogúsítását.

* E jelentésre sürgősen felhívjuk a kereskedelmi miniszter úr figyelmét.